

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

Identifikacijska
naljepnica

PAŽLJIVO NALIJEPI

ETI

ETIKA

Ispitna knjižica 1

ETI IK-1 D-S041

ETI.41.HR.R.K1.16

40201

12

Prazna stranica

OPĆE UPUTE

Pozorno pročitajte sve upute i slijedite ih.

Ne okrećite stranicu i ne rješavajte zadatke dok to ne odobri dežurni nastavnik.

Nalijepite identifikacijske naljepnice na sve ispitne materijale koje ste dobili u sigurnosnoj vrećici.

Ispit traje **120** minuta bez stanke.

Zadatci su u dvjema ispitnim knjižicama. Redoslijed rješavanja birajte sami.

Ispred svake skupine zadataka uputa je za rješavanje. Pozorno je pročitajte.

Dobro rasporedite vrijeme kako biste mogli riješiti sve zadatke.

Upotrebljavajte isključivo kemijsku olovku kojom se piše plavom ili crnom bojom.

Pišite čitko. Nečitki odgovori bodovat će se s nula (0) bodova.

Ako pogriješite u pisanju, pogreške stavite u zagrade, precrtajte ih i stavite skraćeni potpis. **Zabranjeno je potpisati se punim imenom i prezimenom.**

Kada riješite zadatke, provjerite odgovore.

Želimo Vam mnogo uspjeha!

Ova ispitna knjižica ima 16 stranica, od toga 5 praznih.

Ako ste pogriješili u pisanju odgovora, ispravite ovako:

a) zadatak zatvorenoga tipa

Ispravno

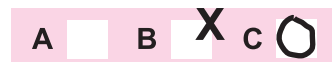

Ispravak pogrešnog unosa

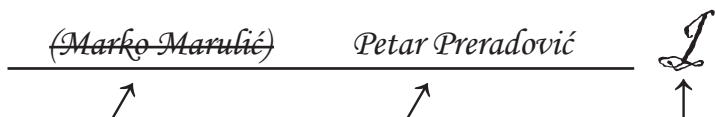

Prepisan točan odgovor   Skraćeni potpis

Neispravno

b) zadatak otvorenoga tipa

Precrtan netočan odgovor u zagradama

Točan odgovor

Skraćeni potpis

Etika

I. Zadatci višestrukoga izbora

U sljedećim zadacima od više ponuđenih odgovora samo je **jedan** točan.
Točne odgovore morate označiti znakom X na listu za odgovore.

1. Kako se naziva vrsta etike prema kojoj vrijednost moralnoga djelovanja ovisi o karakternim kvalitetama osobe?

A. utilitaristička etika
B. deontološka etika
C. deskriptivna etika
D. etika vrline

A. ☐
B. ☐
C. ☐
D. ☐

2. Što je od navedenoga podvrsta normativne etike?

A. deskriptivna etika
B. profesionalna etika
C. metaetika
D. jezična analiza morala

A. ☐
B. ☐
C. ☐
D. ☐

3. Koje se ljudsko svojstvo **nije**će u mitu o Edipu?

A. Čovjek je umno biće.
B. Čovjek je prirodno biće.
C. Čovjek je slobodno biće.
D. Čovjek je društveno biće.

A. ☐
B. ☐
C. ☐
D. ☐

4. Što je najveći izazov pravednomu djelovanju prema priči o Gigovu prstenu u kojoj čarobni prsten omogućuje nevidljivost onomu koji ga nosi?

A. zavist
B. moć
C. ljubav
D. strah

A. ☐
B. ☐
C. ☐
D. ☐

ETI IK-1 D-S041

01

Etika

5. Pozorno pročitajte tekst.

Svaki od nas ovisi o dobrobiti cjeline. Zato poštujemo zajedništvo svih bića – ljudi, životinja i biljaka – te se brinimo za očuvanje Zemlje, zraka, vode i tla.

Koji se status prema tekstu pridaje Zemlji?

- A. moralne svijesti
- B. moralnoga načela
- C. moralnoga objekta
- D. moralnoga subjekta

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

6. Kako se naziva skup teorija prema kojima je temelj opravdanosti političke zajednice pretpostavljeni pristanak pojedinaca?

- A. teorije socijalnih prava
- B. teorije pozitivnoga prava
- C. teorije društvenoga ugovora
- D. teorije ekonomskih ugovora

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

7. Kako se naziva etičko stajalište prema kojemu se ljudska savjest očituje u poštivanju moralnih dužnosti?

- A. utilitarističko stajalište
- B. deontološko stajalište
- C. fatalističko stajalište
- D. konzekvencionalističko stajalište

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

Etika

8. Pozorno pročitajte iskaz.

U pravednome društvu nitko ne smije biti diskriminiran.

Kojoj vrsti pripada navedeni iskaz?

- A. moralnomu iskazu
- B. deskriptivnomu iskazu
- C. činjeničnomu iskazu
- D. estetskomu iskazu

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

9. Koje je ljudsko pravo potencijalno ugroženo formalnim pristankom pojedinca na rizična testiranja novih lijekova?

- A. pravo na slobodu
- B. pravo na jednakost
- C. pravo na sigurnost
- D. pravo na obrazovanje

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

10. Na koje se od navedenih učenja odnosi uzrečica: *Oko za oko, zub za zub*?

- A. na učenje o uzvišenome
- B. na učenje o lijepome
- C. na učenje o pravednosti
- D. na učenje o milosrđu

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

11. Prema kojoj vrsti ljudskih prava svaka uračunljiva odrasla osoba ima pravo biti birana u predstavnička tijela vlasti?

- A. prema kulturnim pravima
- B. prema građanskim pravima
- C. prema ekonomskim pravima
- D. prema obrazovnim pravima

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

Etika

12. Pozorno pročitajte tekst.

Zakoni koji postoje u društvima razlikuju se od prirodnih zakona. U prirodi sve što je jače, ima i veća prava, dok se u društvu ta veća prava jačih ograničavaju zakonima.

Što je suprotstavljeno u tekstu?

- A. *demos – nomos*
- B. *physis – nomos*
- C. *eros – eudaimonia*
- D. *eudaimonia – hedone*

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

13. Koji je filozof smatrao da je blaženstvo ili sreća ostvarenje svrhe ljudske prirode?

- A. Aristotel
- B. Friedrich Nietzsche
- C. Jürgen Habermas
- D. Protagora

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

14. Koje su etičko stajalište zastupali sofisti?

- A. perfekcionizam
- B. utilitarizam
- C. eudajmonizam
- D. relativizam

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

15. Koji je filozof smatrao da je pravednost u idealnoj državi u tome da svatko obavlja samo onaj posao za koji je sposoban i ne miješa se u poslove drugih ljudi?

- A. Aristotel
- B. John Locke
- C. Platon
- D. Thomas Hobbes

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

II. Zadatci kratkoga odgovora

U sljedećim zadacima odgovorite kratkim odgovorom (riječju, s nekoliko riječi ili jednostavnom rečenicom).

Odgovore upišite **samo** na predviđeno mjesto u ovoj ispitnoj knjižici.

Ne popunjavajte prostor za bodovanje.

16. Pozorno pročitajte tekst.

Marko smatra da kapitalizam, unatoč učinkovitosti u proizvodnji i stvaranju dobara, ipak nije dobar ekonomski oblik jer dovodi do sve većih društvenih i ekonomskih razlika među ljudima.

Kako se naziva moralna vrednota na kojoj Marko temelji svoju kritiku kapitalizma?

0

☐

1

☐

bod

17. Pozorno pročitajte tekst.

Nije ispravno varati na ispitima državne mature jer tko god to čini, ne može htjeti i da to isto čine svi.

Kako se prema Lawrenceu Kohlbergu naziva stupanj moralne svijesti oprimjeren u tekstu?

0

☐

1

☐

bod

Etika

<p>18. Koja velika svjetska religija ne podrazumijeva postojanje Boga?</p> <p>_____</p>	<p>0 ☐</p> <p>1 ☐</p> <p>bod</p>	
<p>19. Koju vrlinu prema Platonu imaju vladari u idealnoj državi?</p> <p>_____</p>	<p>0 ☐</p> <p>1 ☐</p> <p>bod</p>	
<p>20. Pozorno pročitajte tekst.</p> <p><i>Božidaru je poslodavac naložio da prevari klijenta. U njemu su se odmah probudili gnušanje i otpor prema takvomu neopravdanom zahtjevu koji njegova moralna svijest ne može prihvatiti.</i></p> <p>Kako se naziva kvaliteta ljudske moralne svijesti koja se budi na neopravdane zahtjeve poput onoga opisanog u tekstu?</p> <p>_____</p>		<p>0 ☐</p> <p>1 ☐</p> <p>bod</p>
<p>21. Koja se vrlina prema Aristotelovoj etici nalazi između škrtosti kao stanja manjka i rasipnosti kao stanja suviška?</p> <p>_____</p>	<p>0 ☐</p> <p>1 ☐</p> <p>bod</p>	
<p>ETI IK-1 D-S041</p> <div style="text-align: right;"> <p>02</p> </div>		

Etika

22. Pozorno pročitajte tekst.

Treba promicati samo i jedino vlastite interese bez obzira na interese i potrebe drugih ljudi.

Kako se naziva etičko stajalište koje se zagovara u tekstu?

0

☐

1

☐

bod

ETI IK-1 D-S041

02

III. Zadatci produženoga odgovora

U sljedećim zadacima odgovorite s nekoliko rečenica, jasno i sažeto, usmjeravajući se na ono što je bitno za zadatak.

Odgovor upišite **samo** na predviđeno mjesto u ovoj ispitnoj knjižici.

Ne popunjavajte prostor za bodovanje.

23. Pozorno pročitajte tekst.

U filozofskim se raspravama često nailazi na tezu o tzv. dobrohotnoj laži. Riječ je o svjesnome i namjernome laganju ili prešućivanju vladajućih onima nad kojima vladaju za, kako oni vjeruju, opće dobro.

Objasnite prema kojoj je vrsti etičke teorije moguće opravdati stajalište vladajućih.

0

☐

1

☐

bod

Etika

- 24.** Objasnite prema kriterijima etike Immanuela Kanta je li odnos poslodavca prema zaposlenicima moralan ako se prema njima odnosi samo kao prema sredstvu vlastite zarade.

0

☐

1

☐

bod

- 25.** Objasnite koje bi temeljno ljudsko pravo bilo prekršeno u slučaju da je u nekoj suvremenoj državi glasanje i kandidiranje za političke funkcije dopušteno, npr. samo muškarcima.

0

☐

1

☐

bod

ETI IK-1 D-S041

02

Prazna stranica

Prazna stranica

Prazna stranica

Prazna stranica

